

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԻՄՆԱԿԻՆԴԻՐՆԵՐ

Միջբուհական կոնսորցիումի գիտական հանդես

ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИКИ
И ПСИХОЛОГИИ

•

MAIN ISSUES OF PEDAGOGY
AND PSYCHOLOGY

Научное периодическое издание межвузовского консорциума
SCIENTIFIC PERIODICAL OF INTERCOLLEGIATE CONSORTIUM

1

**«Մանկավարժության և հոգեբանության հիմնախնդիրներ» գիտական հանդեսը տպագրվում է
«Միջբուհական կոնսորցիում» հիմնադրամի միջոցներով:**

ՀՏԳ 37.01:159.9

ԳՄԴ 74+88

Մ 261

*Երաշխավորվել է փոստագրության միջբուհական կոնսորցիումի բուհերի
ռեկտորների խորհրդի և Խաչատրուր Աբովյանի անվան
հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի
գիտական խորհրդի կողմից:*

Մ 261 *Մանկավարժության և հոգեբանության հիմնախնդիրներ. — Եր.:
«Զանգակ» հրատ., 2014. — 176 էջ:*

ԳՄԴ 74+88

ISSN 1829–1295

© ԽԱՉԱՏՐՈՒՐ ԱՐԲՎՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐՇԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ, 2014
© «ԶԱՆԳԱԿ–97» ՍՊԸ, 2014

Խմբագրական խորհրդի նախագահ՝

Տիգրան Սարգսյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի խորհրդի նախագահ, Կենտրոնական գիտությունների թեկնածու, Տնտեսագիտական համալսարանի պատվավոր դոկտոր

Գլխավոր խմբագիր՝

Նաիրա Հակոբյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի պրոֆեսոր, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր

Պատասխանատու քարտուղար՝

Կամո Վարդանյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի գիտահետազոտական կենտրոնի ղեկավար, հոգեբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

Խմբագրական կոլեգիա՝

Ռուբեն Միրզախանյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի ղեկավար, պարսկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Գեորգ Բրուտյան – Հայաստանի Հանրապետության Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս, Հայաստանի փիլիսոփայական ակադեմիայի նախագահ

Գուրգեն Խաչատրյան – Վանսաճորի Հովհաննես Թումանյան անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի ղեկավար, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Ռուզաննա Հակոբյան – Գավառի պետական համալսարանի ղեկավար, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր

Նորայր Ղուկասյան – Կրթության և գիտության նախարարության Կրթության ազգային ինստիտուտի տնօրեն

Յուրի Սաֆարյան – Գորիսի պետական համալսարանի ղեկավար, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Վահրամ Առաքելյան – Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտի ղեկավար, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Վարդևան Գրիգորյան – Գյումրիի Միքայել Նալբանդյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի ղեկավար, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Արտեմ Սարգսյան – Հայաստանի Հանրապետության Գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից անդամ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Աելիտա Գոլուխանյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի հայ գրականության և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնի վարիչ, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից անդամ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Սրբուհի Գևորգյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի պրոռեկտոր, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Հայկ Պետրոսյան – Մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Այա Բերբերյան – Ռուս-հայկական (Միավորական) համալսարանի հոգեբանության ամբիոնի վարիչ, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

- Լյուդմիլա Օբուխովա** – Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի իսկական անդամ, Մոսկվայի պետական հոգեբանամանկավարժական համալսարանի փարիքային հոգեբանության ամբիոնի վարիչ, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
- Լյուդմիլա Բալյանիկովա** – Ռուսաստանի Գեոցենի անվան պետական մանկավարժական համալսարանի մանկավարժական գիտությունների ՅՈՒՆԵՍԿՕ ի ամբիոնի համադեկավար, բանասիրական գիտությունների թեկնածու
- Սերգեյ Աթանասյան** – Մոսկվայի քաղաքային մանկավարժական համալսարանի ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտոր, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
- Իրակլի Իմեդաձե** – Վրաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից անդամ, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Դ. Ն. Ուզնադձեի հոգեբանության ինստիտուտի տնօրեն
- Դմիտրի Շևչենկո** – Ռուսաստանի դաշնության պետական հումանիտար համալսարանի մարքեթինգի և գովազդային գործունեության վարչության պետ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
- Օլգա Տրիֆոնովա** – Մոսկվայի քաղաքային մանկավարժական համալսարանի ասպիրանտուրայի և դոկտորանտուրայի բաժնի վարիչ, քիմիական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
- Յան Դոլակ** – Բոնոյի Մասարիկ համալսարանի թանգարանագիտության և ժառանգության ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ամբիոնի վարիչ, պատրանական գիտությունների դոկտոր (PHD, Չեխիա)
- Էվելինա Բայայթյան** – Իրաչարոյ Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի ռուսաց լեզվի և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնի դոցենտ, մանկավարժական գիտությունների թեկնածու
- Տիգրան Միքայելյան** – Իրաչարոյ Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի օրստ լեզուների ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների թեկնածու
- Անի Մանուկյան** – Իրաչարոյ Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի արտասահմանյան լեզուների և նրանց դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնի ասիստենտ, մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ
- Սիրվարդ Ասրյան** – Իրաչարոյ Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի «Մանկավարժական համալսարան» արչարոնաթերթի գլխավոր խմբագիր

Միջբուհական կոնսորցիումի «Մանկավարժության և հոգեբանության հիմնասինդիքներ» գիրական հանդեսը միտված է նպատելու Հայաստանի Հանրապետությունում բարձրագույն մանկավարժական կրթական համակարգի բարելավմանը և առաջընթացին: Պարբերականում կգերեղվեն գիտարեսական և գիտամեթոդական բնույթի հոդվածներ, որոնք կօժանդակեն մանկավարժության և հոգեբանության բնագավառների առջև ծառայած ինդիքների լուծմանը, կրթության կառավարման հիմնասինդիքների լուսարանմանը, համաշխարհային փորձի ուսումնասիրմանը և միջազգային կրթական գործընթացների առաջադրած դրույթների համակարգված և միասնական ներդրմանը:

Գիրական հանդեսը նախատեսված է մանկավարժների, հոգեբանների, բարձրագույն կրթության համակարգում աշխատողների և առհասարակ մանկավարժա-հոգեբանական գիտությունների զարգացմանը շահագրգիռ յուրաքանչյուրի համար:

Председатель редакционного совета

Саркисян Тигран – *председатель совета Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, кандидат экономических наук, почетный доктор государственного экономического университета Армении*

Главный редактор

Акопян Наира – *профессор Армянского государственного педагогического университета имени Хачатура Абовяна, доктор психологических наук*

Ответственный секретарь

Варданян Камо – *руководитель научно-исследовательского центра Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, доцент кафедры развития и прикладной психологии факультета социальной педагогики и психологии АГПУ им. Х. Абовяна, кандидат психологических наук*

Редакционная коллегия

Мирзаханян Рубен – *ректор Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, доктор исторических наук, профессор*

Брутян Георг – *академик Национальной академии наук Республики Армения, президент Армянской философской академии*

Хачатрян Гурген – *ректор Ванадзорского государственного педагогического института им. Ованеса Туманяна, доктор филологических наук, профессор*

Акопян Рузанна – *ректор Гаварского государственного университета, доктор юридических наук*

Гукасян Норайр – *директор Национального института образования Министерства образования и науки РА*

Сафарян Юрий – *ректор Горисского государственного университета, доктор физико-математических наук, профессор*

Аракелян Ваграм – *ректор Армянского государственного института физической культуры, доктор педагогических наук, профессор*

Григорян Вардеван – *ректор Гюмрийского государственного педагогического института им. Микаэла Налбандяна, доктор филологических наук, профессор*

Саркисян Артем – *член-корреспондент НАН РА, доктор филологических наук, профессор факультета культуры Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна*

Долуханян Аэлита – *член-корреспондент Национальной Академии наук Республики Армения, заведующая кафедрой армянской литературы и методики ее преподавания Армянского государственного педагогического университета имени Хачатура Абовяна, доктор филологических наук, профессор*

Геворкян Србуи – *проректор по научно-учебной Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, доктор психологических наук, профессор*

Петросян Гайк – *доктор педагогических наук, профессор*

Берберян Ася – *заведующая кафедрой психологии Российско-Армянского (Славянского) университета, доктор психологических наук, профессор*

- Обухова Людмила – действительный член Российской академии естественных наук, заведующая кафедрой возрастной психологии Московского городского психолого–педагогического университета, доктор психологических наук, профессор
- Белясникова Людмила – созаведующая кафедрой педагогических наук ЮНЕСКО Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена, кандидат филологических наук
- Атанасян Сергей – проректор по учебной работе Московского городского педагогического университета, доктор педагогических наук, профессор
- Имедадзе Ираклий – директор института психологии им. Д. Н. Уznaдзе, член–корреспондент Национальной академии наук Грузии, доктор психологических наук
- Шевченко Дмитрий – руководитель отдела маркетинга и рекламной деятельности Российского государственного гуманитарного университета, доктор экономических наук, профессор
- Трифонова Ольга – руководитель отдела аспирантуры и докторантуры Московского городского педагогического университета, кандидат химических наук, доцент
- Долак Жан – заведующий кафедрой музееведения и мирового наследия ЮНЕСКО Масарикова университета г. Брно, доктор исторических наук (PhD, Чехия)
- Баятрян Эвелина – доцент кафедры методики преподавания иностранных языков Армянского государственного педагогического университета им. Хачатуря Абовяна, кандидат педагогических наук
- Микаелян Тигран – декан факультета иностранных языков Армянского государственного педагогического университета им. Хачатуря Абовяна, кандидат филологических наук
- Манукян Ани – доцент кафедры методики преподавания иностранных языков Армянского государственного педагогического университета им. Хачатуря Абовяна, кандидат педагогических наук
- Сирвард Асрян – главный редактор газеты “Педагогический университет” Армянского государственного педагогического университета им. Хачатуря Абовяна

Научное периодическое издание межвузовского консорциума «Проблемы педагогики и психологии» призвано способствовать развитию и совершенствованию педагогической образовательной системы в Республике Армения. В издании представлены научно–теоретические и научно–методические статьи, способствующие решению насущных задач педагогики и психологии, освещающие основные проблемы управления образовательным процессом, изучающие международный опыт в сфере образования и направленные на практическое внедрение результатов объединенного и систематизированного образовательного процесса.

Издание предназначено для педагогов, психологов, работников высшей школы и всех тех, кого интересуют вопросы развития педагогической и психологической мысли.

Chief of the Editorial Council

Tigran Sargsyan – President of the Board of the Armenian State Pedagogical University after Khachatur Abovyan, PhD in Economical Sciences, Honorary doctor of the Armenian State University of Economics.

Chief Editor

Naira Hakobyan – Professor of Armenian State Pedagogical University after Khachatur Abovyan, Doctor of Psychological Sciences.

Responsible Secretary

Kamo Vardanyan – Director of the Scientific Research Center at the Armenian State Pedagogical University after Khachatur Abovyan, PhD in Psychological Sciences, Associate Professor.

Editorial Board

Ruben Mirzakhanyan – Rector of the Armenian State Pedagogical University after Khachatur Abovyan, Doctor of Historical Sciences, Professor.

George Brutian – Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, President of the Armenian Academy of Philosophy.

Gurgen Khachatryan – Rector of Vanadsor State Pedagogical Institute after Hovhannes Tumanyan, Doctor of philological sciences, Professor.

Ruzanna Hakobyan – Rector of Gavar State University, Doctor of Juridical Sciences

Norik Ghukasyan – Director of National Institute of Education at the Ministry of Education and Science.

Yuri Safaryan – Rector of Goris State University, Doctor of Physical–Mathematical Sciences, Professor.

Vahram Araqelyan – Rector of the Armenian State Institute of Physical Culture, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

Vardevan Grigoryan – Rector of Gyumri State Pedagogical Institute after M. Nalbandyan, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

Sergey Atanasyan – Vice–rector of education at Moscow City Pedagogical University, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

Aelita Dolukhanyan – Doctor of Philological Sciences, Professor, Correspondent Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Head of the Chair of the Armenian Literature and its Teaching Methods, Armenian State Pedagogical University after Khachatur Abovyan.

Srbuhi Gevorgyan – Vice–rector of Armenian State Pedagogical University after Khachatur Abovyan, Doctor of Psychological Sciences, Professor.

Hayk Petrosyan – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

Asya Berberyan – Head of the Chair of Psychology at Russian–Armenian (Slavonic) University, Doctor of Psychological Sciences, Professor.

Lyudmila Obukhova – Member of the Russian Academy of Natural Sciences. Head of the Chair of Age Psychology of the Moscow State Psychological Pedagogical University, Doctor of Psychological Sciences, Professor.

Liudmila Beliasnikova – Co–Chairholder of UNESCO chair of Sciences of Education, the Herzen State Pedagogical University of Russia, PhD in Philological Sciences.

- Artem Sargsyan* – Correspondent Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Doctor of Philology, Professor of the Faculty of Culture of the Armenian State Pedagogical University after Khachatur Abovyan
- Irakly Imedadze* – Director of the Institute of Psychology after D. N. Uznadse, Correspondent Member of the National Academy of Sciences in Georgia, Doctor of Psychological Sciences.
- Dmitri Shevchenko* – Head of the Administration of Marketing and Advertising at the State Humanitarian University of the Russian Federation, Doctor of Economical Sciences, Professor.
- Olga Trifonova* – Head of the Department of Postgraduate and Doctorate Education at Moscow City Pedagogical University, PhD in Chemical Sciences, Docent.
- Jan Dolak* – Chairholder of the UNESCO chair on Museology and World Heritage at the Masarik University of Brno, Doctor of Historical sciences. (PHD, the Czech Republic).
- Evelina Bayatyan* – Associate Professor of the Chair of the Foreign Languages and its Teaching Methods, Armenian State Pedagogical University after Khachatur Abovyan, PhD in Pedagogical Sciences.
- Tigran Miqaelyan* – Dean of the Faculty of Foreign Languages, Armenian State Pedagogical University, PhD in Philological Sciences.
- Ani Manukyan* – Associate Professor of the Chair of Foreign Languages and its Teaching Methods, PhD in Pedagogical Sciences.
- Sirvard Asryan* – Chief Editor of the official journal “Pedagogical University”, Armenian State Pedagogical University after Khachatur Abovyan.

The scientific periodical of intercollegiate consortium “Main Issues of Pedagogy and Psychology” is aimed at contributing the improvement and progress of higher pedagogical educational system in the Republic of Armenia. The periodical includes articles on scientific – theoretical and scientific – methodological content which will support to solve the problems existing in the spheres of pedagogy and psychology, to reveal main issues on education Management, to study the Worldwide practice and to promote systemized and joint implementation of objectives proposed by International Educational Activities.

The scientific periodical is for pedagogues, psychologists, higher educational staff and for anyone who is interested in the development of pedagogical – psychological sciences.